

Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндэсний зөвлөлийн 2021 оны 2 дугаар сарын 9-ний өдрийн 1 дүгээр тогтоолын дөрөвдүгээр хавсралт

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ИРГЭДИЙН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ХӨТӨЛБӨР

Нэг. Зорилго

Энэхүү хөтөлбөрийн зорилго нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг хөдөлмөрийн нээлттэй зах зээл дээр ажиллах, хувиараа үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх, онцлог хэрэгцээнд нь нийцсэн тусгайлсан ажлын байр бий болгох, ажил олгогчийг дэмжих болон тэдний хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн бусад үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх замаар тэднийг байнгын ажлын байраар хангахад оршино.

Хоёр. Хамрах хүрээ

Хөтөлбөрт дараах иргэн, аж ахуй нэгж, байгууллагыг хамруулна. Үүнд:

- 2.1. Эмнэлэг хөдөлмөр магадлах комиссын хүчин төгөлдөр шийдвэртэй, “Бие махбодь, оюун санаа, сэтгэл мэдрэл, мэдрэхүйн байнгын согог нь орчны бусад саадтай нийлсний улмаас бусдын адил нийгмийн амьдралд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох чадвар нь хязгаарлагдсан хүн;
- 2.2. Байнгын асаргаанд байдаг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдээ асарч буй эцэг эх;
- 2.3. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг ажлын байраар хангаж буй ажил олгогч;
- 2.4. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний эрх ашгийг хамгаалах чиглэлээр тогтвортой үйл ажиллагаа явуулдаг, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг ажлын байраар хангаж байгаа төрийн бус байгууллага;
- 2.5. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг ажлын байраар хангаж байгаа ажил олгогч.

Гурав. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг дэмжих арга хэмжээг зохион байгуулах

Хөтөлбөрийн хүрээнд дараах үндсэн арга хэмжээг зохион байгуулж, холбогдох мэдээллийн санг бүрдүүлж ажиллана. Үүнд:

- 3.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг хөдөлмөрийн нээлттэй зах зээл дээр ажиллахад үзүүлэх дэмжлэг:
  - 3.1.1. Хөдөлмөрт бэлтгэх арга хэмжээг зохион байгуулах;
  - 3.1.2. Дэмжлэгтэйгээр ажилд зуучлах үйлчилгээг үзүүлэх;
  - 3.1.3. Ажлын байранд нь дадлагажуулах;
  - 3.1.4. Ажлын байрны орчинд хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтны онцлог нийцүүлэн хэрэгцээт тохируулгыг хийх.
- 3.2. Санхүүгийн дэмжлэг олгох
  - 3.2.1. Иргэнд санхүүгийн дэмжлэг олгох;
  - 3.2.2. Төрийн бус байгууллагад санхүүгийн дэмжлэг олгох;
  - 3.2.3. Аж ахуйн нэгжид санхүүгийн дэмжлэг олгох;

- 3.2.4. Ажлын байр хадгалах дэмжлэг үзүүлэх;
- 3.2.5. Аж ахуй эрхлэлтийн сургалт зохион байгуулах;
- 3.3. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд ажлын байр бий болгосон ажил олгогчид дэмжлэг үзүүлэх
- 3.4. Ажлын байрны түрээсийн төлбөрт дэмжлэг үзүүлэх
- 3.5. Хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалт зохион байгуулах.

Хөтөлбөрийг дараах байгууллага, албан тушаалтан удирдлага, арга зүй зохицуулалт, зохион байгуулалтаар хангаж ажиллана.

- 3.6. Хөтөлбөрийг удирдлага, арга зүйгээр Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам, нэгдсэн зохицуулалтаар Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар болон Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар, зохион байгуулалтаар хөтөлбөрт нэр дурдсан харьяа байгууллагууд хангаж ажиллана.
- 3.7. Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх удирдамж болон холбогдох үйл ажиллагааны зардлын жишиг хэмжээг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд батална. Удирдамжид арга хэмжээний нарийвчилсан зохион байгуулалт, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, тайлагналт, хамрагдах иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад тавигдах шалгуур үзүүлэлтийг тодорхойлж, арга хэмжээний үйл явц, үе шат, үр дүн, оролцогч талуудын эрх, үүрэг, хариуцлага болон бусад шаардлагатай зохицуулалтыг тусгасан байна.
- 3.8. Хөтөлбөрийн холбогдох арга хэмжээний тайлангийн маягт болон арга хэмжээ тус бүрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах гэрээнүүдийн жишиг загварыг Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газрын дарга, Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газрын дарга тус тус батална. Тайлангийн маягтад хөтөлбөрт дурдсан арга хэмжээ тус бүрт хамрагдсан иргэний мэдээлэл, үр дүн, зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээг нарийвчилсан байдлаар тусгах бөгөөд маягтыг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны саналыг үндэслэж батлана.

Дөрөв. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг хөдөлмөрийн нээлттэй зах зээл дээр ажиллахад дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээ

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг хөдөлмөрийн нээлттэй зах зээл дээр ажиллахад дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээг дараах цогц арга хэмжээний хүрээнд зохион байгуулна. Үүнд:

- 4.1. Хөдөлмөрт бэлтгэх арга хэмжээг ганцаарчилсан болон бүлгийн зохион байгуулалттайгаар дараах байдлаар зохион байгуулна:
  - 4.1.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний хөдөлмөр эрхлэхтэй холбоотой чадвар болон хэрэгцээг үнэлэх;
  - 4.1.2. Үнэлгээнд үндэслэн хөдөлмөрийн харилцаанд бие даан оролцоход учирч буй саадыг арилгах, багасгахад чиглэсэн орон зайн чиг баримжаа олгох, тухайн ажлын байранд ашиглах багаж, тоног төхөөрөмж, технологи ашиглаж сургахад чиглэсэн сургалт, зөвлөгөө, дэмжлэгт хамруулах;

- 4.1.3. Хэрэгцээнд нь үндэслэн хөдөлмөрийн нөхөн сэргээх сургалт үйлчилгээнд хамруулах;
- 4.1.4. Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллээр хангах;
- 4.1.5. Ижил бэрхшээлтэй хүмүүс бие биенээсээ харилцан суралцах, дэмжих бүлгийн зөвлөлдөх уулзалтанд хамруулах;
- 4.1.6. Сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгөх;
- 4.1.7. Нийгэм, хамт олны дунд биеэ авч явах, харилцааны мэдлэг, ур чадвар эзэмшүүлэх;
- 4.1.8. Хөдөлмөрийн харилцаа, хөдөлмөрийн дотоод журам, ажиллагааны мэдлэг олгох;
- 4.1.9. Хөдөлмөрт бэлтгэх арга хэмжээний үргэлжлэх хугацаа 14-21 хоног хүртэл байна.
- 4.1.10. Хөдөлмөрт бэлтгэх арга хэмжээнд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн жилд нэг удаа хамрагдана.
- 4.1.11. Аймаг, дүүргийн Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газар, хэлтэс болон Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг хөдөлмөрт бэлтгэх арга хэмжээнд хамруулсны дараа ажилд зуучлах үйлчилгээ үзүүлнэ.

4.2. Дэмжлэгтэйгээр ажилд зуучлах үйлчилгээг хэрэгжүүлэх.

- 4.2.1. Хөдөлмөрт бэлтгэх арга хэмжээнд хамрагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд тохирох ажлын байрны талаар мэдээллийг цуглуулж, хөдөлмөрийн зах зээлийн судалгаа хийж, жагсаалт гаргах;
- 4.2.2. Шаардлагатай тохиолдолд аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын ажлын байранд үнэлгээ хийж, зөвлөмж өгөх;
- 4.2.3. Хөтөч, дохионы хэлмэрч, чиглүүлэгч болон орон зайн чиг баримжааны сургагч багшийг бэлтгэх сургалтыг нийслэлд Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар, орон нутагт Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газар мэргэжлийн байгууллага¹-тай гэрээ байгуулж зардлын жишиг хэмжээнд нийцүүлэн зохион байгуулах;
- 4.2.4. Аж ахуй нэгж, байгууллагуудтай уулзалт хийж, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрх, онцлог, холбогдох хууль, тогтоомжийн талаарх мэдээллийг өгөх;
- 4.2.5. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг аж ахуйн нэгж, байгууллага, ажлын байртай танилцуулах дадлага хийлгэх;
- 4.2.6. Зохион байгуулагдаж буй ажил, мэргэжлийн зуучлалын (карьер экспо) өдөрлөгт оролцож, үйл ажиллагааг танилцуулах.
- 4.3. Ажлын байранд дадлагажуулах үйл ажиллагааг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг ажилд зуучилсны дараа дараах байдлаар зохион байгуулна:
- 4.3.1. Хамт олны хандлага өөрчлөх сургалт зохион байгуулах;
- 4.3.2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтныг хамт олонтойгоо танилцаж, ажлын үйл ажиллагаанд дасахад нь туслах;

¹ Дэмжлэгтэйгээр ажилд зуучлах, хөтөч, дохионы хэлмэрч, чиглүүлэгчийн үйлчилгээг орон нутагт тухайн орон нутгийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн төлөө үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллагаар гэрээгээр гүйцэтгүүлж болно.

- 4.3.3. Ажиллах явцад учирч болзошгүй бэрхшээлийг даван туулах талаар зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх ажлыг зохион байгуулах;
- 4.3.4. Ажлын байранд гүйцэтгэх ажил үүрэгт нь дадлагажуулан сургах, ажлын байрны дүрэм журмыг ойлгоход туслах;
- 4.3.5. Хэрэгцээг нь үндэслэн ажлын байрны орчинд бие даан зорчих орон зай, чиг баримжааны сургалт явуулах.
- 4.4. Ажлын байрны орчинд хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтны онцлогт нийцүүлэн хэрэгцээт тохируулгыг хийх
- 4.4.1. Ажлын байрны зураглал гаргах, байгууллагын гадаад, дотоод орчин, мэдээлэл, харилцааны болон үйлчилгээний хүртээмжийн байдалд үнэлгээ хийх;
- 4.4.2. Үнэлгээнд үндэслэн ажлын байрны тохируулгыг хийх, хүртээмжтэй орчин бүрдүүлэх зөвлөмж, төлөвлөгөө боловсруулан ажил олгогчид танилцуулах;
- 4.4.3. Ажлын байран дахь ажиллах орчин, нөхцөл, ажлын тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэлд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний онцлогт нийцүүлэн хэрэгцээт тохируулгыг хийж, шаардлагатай бол хувийн туслах, ажлын байран дахь дадлагажуулагчийн дэмжлэг авах нөхцлийг бүрдүүлэх.
- 4.5. Цогц арга хэмжээг Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар удирдлага, арга зүй, зохицуулалтаар хангаж, Улаанбаатар хотод тус газар, аймгуудад аймгийн Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газар зохион байгуулалтыг хангаж ажиллана.
- 4.6. Цогц арга хэмжээний зардлын хэмжээ нэг ажлын байранд 10.0 сая хүртэл төгрөг байх бөгөөд уг арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хөтөч, дохионы хэлний орчуулагч болон хувийн туслахын үйлчилгээг энэ зардалд багтаан хэрэгжүүлнэ.

Тав. Санхүүгийн дэмжлэг олгох

Ажлын байр шинээр бий болгох, хадгалахад чиглэсэн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төсөл, санал, санаачлагыг дэмжих зорилгоор дараах барьцаагүй, хүүгүй санхүүгийн дэмжлэгийг олгож, аж ахуй эрхлэлтийн сургалт, борлуулалтын дэмжлэгт хамруулна. Үүнд:

- 5.1. Бичил үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, өрхийн аж ахуй, хувиараа хөдөлмөр эрхэлж, ажлын байр бий болгох зорилготой хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон байнгын асаргаанд байдаг хүүхдээ асарч буй эцэг, эхийн боловсруулсан төслийг шалгаруулж, барьцаагүй, хүүгүй, 50 хувийг нь эргэн төлөх нөхцөлтэй, 3.0-5.0 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг 36 хүртэл сарын хугацаатай олгоно.
- 5.1.1. Санхүүгийн дэмжлэг олгох арга хэмжээг удирдлага, арга зүй, зохицуулалтаар Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар, зохион байгуулалтаар аймгийн Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газар хангаж ажиллана.
- 5.1.2. Шалгаруулалтаас 3-аас доошгүй долоо хоногийн өмнө тухайн нутаг дэвсгэрийн иргэд, олон нийтэд энэ тухай зар мэдээлэл, сурталчилгаа хийнэ.

- 5.1.3. Сонгон шалгаруулалтыг жил бүрийн эхний болон гуравдугаар улиралд зохион байгуулах бөгөөд төслийн сонгон шалгаруулалтын дүн, шийдвэрийг олон нийтэд нээлттэй, ил тод мэдээлж, маргаан гарвал хууль, тогтоомжийн дагуу шийдвэрлүүлнэ.
- 5.2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг нийгэмшүүлэх зорилгоор онцлогтой нь нийцсэн тусгайлсан ажлын байр бий болгож, тогтвортой ажиллуулах тухай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний эрхийг хамгаалах чиглэлээр тогтвортой үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллагын боловсруулсан төслийг шалгаруулж, 1 ажлын байрыг 5.0 сая төгрөгөөр тооцон барьцаагүй, хүүгүй, 20.0 хүртэл сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг эргэн төлөх нөхцөлгүйгээр олгоно.
- 5.2.1. Сонгон шалгаруулалтыг Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар зохион байгуулна.
- 5.2.2. Сонгон шалгаруулалтаас 3-аас доошгүй долоо хоногийн өмнө нийтэд мэдээлж, энэ тухай зар сурталчилгаа хийнэ.
- 5.2.3. Арга хэмжээг жил бүрийн эхний улиралд зохион байгуулах бөгөөд төслийн сонгон шалгаруулалтын дүн, шийдвэрийг олон нийтэд нээлттэй, ил тод мэдээлж, сонгон шалгаруулалттай холбоотой гарсан маргааныг хууль, тогтоомжийн дагуу шийдвэрлүүлнэ.
- 5.3. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний үүсгэн байгуулсан аж ахуйн нэгжийн болон нийт ажиллагчдын 50-иас доошгүй хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн ажилладаг аж ахуйн нэгжийн бизнесээ өргөжүүлэх, шинээр тохируулгатай ажлын байр бий болгох тухай, мөн аж ахуйн нэгжийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг тохируулгатай ажлын байранд тогтвортой ажиллуулах тухай боловсруулсан төслийг шалгаруулж, 1 ажлын байрыг 5.0 сая төгрөгөөр тооцон барьцаагүй, хүүгүй, 20.0 хүртэл сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг 100 хувь эргэн төлөх нөхцөлтэйгээр 36 сарын хугацаатай олгоно.
- 5.3.1. Арга хэмжээний сонгон шалгаруулалтыг Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар зохион байгуулж ажиллана.
- 5.3.2. Арга хэмжээний сонгон шалгаруулалтыг хийхээс 3-аас доошгүй долоо хоногын өмнөөс нийтэд мэдээлж, энэ тухай зар сурталчилгаа хийнэ.
- 5.3.3. Сонгон шалгаруулалтыг жил бүрийн эхний улиралд зохион байгуулах бөгөөд төслийн сонгон шалгаруулалтын дүн, шийдвэрийг олон нийтэд нээлттэй, ил тод мэдээлж, сонгон шалгаруулалттай холбоотой гарсан маргааныг хууль, тогтоомжийн дагуу шийдвэрлүүлнэ.
- 5.4. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний үүсгэн байгуулсан аж ахуйн нэгж болон нийт ажиллагчдын 50-иас доошгүй хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн ажилладаг аж ахуйн нэгжийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний ажилладаг ажлын байрыг цар тахлын үед хадгалж, хамгаалахад зориулж, Улсын онцгой комиссийн шийдвэрээр үйл ажиллагааг нь хязгаарласан хоног бүрээр тооцож, ажлын байр хадгалах дэмжлэгийг олгоно.
- 5.4.1. Арга хэмжээг Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар холбогдох төрийн бус байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулна.
- 5.4.2. Ажлын байр хадгалах дэмжлэгийг тухайн байгууллагад ажиллаж байгаа нийт хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний тооноос хамааруулж өдрийн дундаж орлоготой харьцуулан тооцож олгоно.

- 5.4.3. Ажлын байр хадгалах дэмжлэг авсан аж ахуйн нэгж, байгууллага тухайн иргэдийн ажлын байрыг хадгалах үүрэг хүлээх бөгөөд энэ тухайг холбогдох гэрээнд тусгаж, зохион байгуулагч талтай байгуулна.
- 5.5. Энэ хөтөлбөрийн санхүүгийн дэмжлэг олгох арга хэмжээнд шалгарч, хамрагдсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндэсний зөвлөлийн 2021 оны 1 дүгээр тогтоолоор баталсан “Цар тахлын үед аж ахуй эрхлэгчдийн үйл ажиллагааг сэргээх хөтөлбөр”-ийн 3.1.4-т заасан аж ахуй эрхлэлтийн сургалтыг явуулна.
- 5.5.1. Аж ахуй эрхлэлтийн сургалтыг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд зориулж хийхэд гарах нэмэлт зардлын жишиг хэмжээг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд тогтооно.
- 5.6. Энэ хөтөлбөрийн санхүүгийн дэмжлэг олгох арга хэмжээнд шалгарч, хамрагдсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндэсний зөвлөлийн 2021 оны 1 дүгээр тогтоолоор баталсан “Цар тахлын үед аж ахуй эрхлэгчдийн үйл ажиллагааг сэргээх хөтөлбөр”-ийн 3.3-т заасан борлуулалтын дэмжлэгийг үзүүлнэ.

Зургаа. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд ажлын байр бий болгосон ажил олгогчид дэмжлэг үзүүлэх

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд ажлын байр бий болгосон ажил олгогчид дараах урамшуулал, дэмжлэгийг олгоно.

- 6.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг ажилд авч, 12 сараас доошгүй хугацаагаар ажлын байраар хангасан ажил олгогчид байнгын ажлын байраар хангасан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоогоор хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 12 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний урамшууллыг нэг удаа олгоно.
- 6.2. 25 болон түүнээс дээш тооны ажилтантай ажил олгогч Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 111 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт тогтоосон хувиас давсан хэмжээнд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг ажилд авч, 12 сараас доошгүй хугацаагаар ажлын байраар хангасан бол хуулиар тогтоосон хувиас давсан байнгын ажлын байраар хангасан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоогоор тус тус урамшууллыг нэг удаа олгоно.

Долоо. Ажлын байрны түрээсийн төлбөрт дэмжлэг үзүүлэх

Коронавируст халдвар (Ковид-19)-ын цар тахлын үед ажлын байрыг хадгалах хүрээнд ажлын байрны түрээсийн төлбөрт дараах байдлаар дэмжлэг үзүүлнэ.

- 7.1. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ажлын байр түрээслэн 6 сараас дээш хугацаагаар тасралтгүй үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын 2021 оны 1-6 дугаар сарыг дуустал хугацааны ажлын байрны түрээсийн төлбөрт Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын тушаалаар баталсан “Ажлын байрны түрээсийн

төлбөрийн хөнгөлөлт үзүүлэх нэг сарын зардлын дээд хэмжээ"-гээр тооцож, нэг удаагийн мөнгөн дэмжлэгийг нөхөн олгоно.

Найм. Хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалт зохион байгуулах

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг богино хугацаанд мэргэжлийн ур чадвар эзэмшүүлэх хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалтыг дараах байдалаар зохион байгуулна.

- 4.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалтыг мэргэжлийн ур чадвар, чадамжийг 1-10 сарын хугацаанд багтаан эрх бүхий мэргэшсэн боломжит тохируулгатай сургалтын орчин бүрдсэн мэргэжлийн байгууллага иргэнтэй гэрээлэн гүйцэтгүүлэх бөгөөд уг сургалт нь модуль хэлбэртэй тусгайлсан сургалтын хөтөлбөрт суурилсан байна.
- 4.2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд зориулсан хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалтыг мэргэжлийн чадамж эзэмшүүлэх, үйлдвэрлэл дээрх ажлын байрны зэрэг тухайн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний онцлогт тохирсон төрөл хэлбэрийг сонгон зохион байгуулна. Энэхүү арга хэмжээний хүрээнд хөтөч дохионы хэлмэрчийг бэлтгэх хараагүй хүмүүсийн орон зайн чиг баримжаа олгох сургалт болон хөгжлийн бэрхшээлийн бусад төрөл хэлбэрийн онцлогт тохирсон нэмэлт сургалтыг хийж болно.
- 4.3. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний онцлогт нийцүүлэн мэргэжлийн ур чадварын тусгайлсан сургалтыг Улаанбаатар хотод Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар, аймаг болон алсдагдсан 3 дүүрэгт Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газар хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд мэргэжлийн сургалт зохион байгуулах дадлага, туршлага бүхий сургалтын байгууллагаар гэрээний үндсэн дээр зохион байгуулна.
- 4.4. Хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалтанд хамрагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд "Мэргэжлийн сургалтаар чадамж, мэргэжил эзэмшсэн төгсөгч, иргэдийн мэргэшлийн түвшинг үнэлэх, баталгаажуулах журам"-ын дагуу ур чадварын шалгалтыг Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын үнэлгээ, мэдээлэл, арга зүйн төв зохион байгуулж, Чадамжийн гэрчилгээ олгох ба иргэн өөрөө хүсвэл мэргэжлийн зэрэг олгох шалгалтад хамрагдаж болно.
- 4.5. Мэргэжлийн сургалт зохион байгуулах байгууллагын сургалтын хөтөлбөр, сургалт зохион байгуулах танхим хэрэглэгдэхүүнийг Хөгжлийг бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар хянаж хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалтын мэргэшсэн байгууллагуудын жагсаалтыг гаргана.

Ес. Бусад үйл ажиллагаа

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжихтэй холбоотой бодлого, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд дараах чиглэлээр холбогдох төрийн болон төрийн бус байгууллагууд хамтран ажиллана.

- 9.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал, хөдөлмөрийн хуулийн 111 дүгээр зүйл болон хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд хөндлөнгийн хяналт, үнэлгээ хийх;

- 9.2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний хөдөлмөр эрхлэлттэй холбоотой судалгаа хийх, эрх зүйн орчныг сайжруулах;
- 9.3. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийн сайн жишээг түгээн дэлгэрүүлэх сурталчилгаа, нөлөөллийн ажил хийх;
- 9.4. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлттэй холбоотой мэдээллийн санг боловсронгуй болгох;
- 9.5. Бусад хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэхтэй холбоотой үйл ажиллагаа.

Арав. Шалгуур үзүүлэлт, хүрэх үр дүн

- 10.1. Хөтөлбөрийн шалгуур үзүүлэлт
  - 10.1.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг хөдөлмөрийн нээлттэй зах зээл дээр ажиллахад дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээнд хамрагдсан хүний тоо дэд арга хэмжээ тус бүрээр, зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, бий болсон ажлын байрны тоо;
  - 10.1.2. Санхүүгийн дэмжлэг олгох арга хэмжээнд хамрагдсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага дэд арга хэмжээ тус бүрээр, зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, бий болсон ажлын байрны тоо;
  - 10.1.3. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд ажлын байр бий болгосон ажил олгогчид дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээнд хамрагдсан ажил олгогчийн тоо, зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, бий болгосон болон хадгалсан ажлын байрны тоо;
  - 10.1.4. Ажлын байрны түрээсийн төлбөрийн дэмжлэгт хамрагдсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын тоо, зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, хадгалсан ажлын байрны тоо;
  - 10.1.5. Хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалтад хамрагдсан хүний тоо, хүйсээр, сургалтын төрлөөр, мэргэжлээр.
- 10.2. Хөтөлбөрийн үр дүн
  - 10.2.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг хөдөлмөрийн нээлттэй зах зээл дээр ажиллахад дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээнд 30 хүнийг хамруулж, ажлын байртай болгосон байна;
  - 10.2.2. Санхүүгийн дэмжлэг олгох арга хэмжээнд 600 орчим иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг хамруулж ажлын байр бий болгосон байна;
  - 10.2.3. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд ажлын байр бий болгосон ажил олгогчид дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээнд 80 орчим ажил олгогчийг хамруулж, 90 орчим ажлын байр бий болгосон байна;
  - 10.2.4. Ажлын байрны түрээсийн төлбөрийн дэмжлэгт 300 орчим иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг хамруулж, ажлын байр хадгалсан байна;
  - 10.2.5. Хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалтад 350 орчим хүнийг хамруулах ба хамрагдсан иргэдийн 70-аас доошгүй хувь нь мэргэшлийн чадамжийн гэрчилгээтэй болсон байна.

--oOo--